

Píše Michal Kosák

(E*forum, 10. 04. 2013)

Nedávno – 28. března, kdy uběhlo 99 let od narození **Bohumila Hrabala** – byla rozšířena výzva k novému zveřejnění jeho **Sebraných spisů**, jak je v letech 1991–1997 v devatenácti svazcích vydalo nakladatelství Pražská imaginace Václava Kadlece.

Iniciativa, jejímž hlavním hybatelem je Tomáš Weiss, se přitom obrací k držiteli licence, nakladatelství Mladá fronta, aby publikaci Sebraných spisů „velkoryse“ umožnilo, a také k potenciálním mecenášům, aby vydání subvencovali. V médiích tento požadavek, podpořený lidmi od filmu, spisovateli, literárními vědci-„znalci Hrabalova díla“, jeho překladateli a dalšími, takřikajíc zarezonoval. Na adresu SSBH v [komentáři ČT](#) zazněla charakteristika jako „dokonalé, bezchybné a zasvěcené“ a Jiří Menzel tamtéž k této edici poznamenal, že „tam se neztratilo písmenko.“ Přitom to, co by obnášelo nové vydání Hrabalových Sebraných spisů, zůstává – kromě odhadovaných nákladů ve výši dvou milionů Kč – nevysloveno.

Plán druhého vydání Sebraných spisů je ve výzvě představen jako na první pohled zcela prostý ediční výkon: edice je připravena a je potřeba ji pouze nově vydat. Naznačena je však změna rozsahu spisů – v rozvrhu figuruje dvacet svazků místo původních devatenácti. Možné rozšíření předznamenávala ostatně již závěrečná poznámka Václava Kadlece v devatenáctém svazku (1997), kde se mluvilo o dalších materiálech: „Je zde [...] mnoho kilogramů nezpracovaných marginálií, zbývá provést rešerše desítek ročníků periodik. Dovedu si představit nejméně tři další svazky (a poté jistě další a další...), to je ovšem již otázka jiná a jiných...“ (s. 509). Dnes na náš dotaz Václav Kadlec sděluje, že by se do druhého vydání zařadily pouze asi čtyři texty nalezené v pozůstalosti, excerpovat by však bylo podle něj třeba ještě denní tisk, týdeníky z konce 60. let a také lokální a zájmové tiskoviny z Nymburska.

Hlavní díl práce, který by v ediční rovině před pořadateli reedice ležel, představuje ovšem podle textu iniciativy i názorů zúčastněných nová jazyková redakce celého korpusu textů. Tento požadavek otevírá ale v případě SSBH podstatný problém, který souvisí s proměnou jazykové kodifikace v roce 1993. Jak se vyjádřili tehdejší editoři spisů v šestém svazku: „Nová Pravidla českého pravopisu v některých případech dokonce umožnila návrat k úzu, kterého autor sám používal a který jsme byli nuceni ve shodě s dřívějšími Pravidly českého pravopisu opravovat“ (s. 282). Vzhledem k tomu, že editoři texty ve spisech tedy modernizovali podle dvou rozdílných kodifikací a místy zasahovali i do kvantity (ve druhém svazku např. ve slovech jako: drůžička, myšlénka, stahnouti, cevka), musela by se jazyková redakce nového vydání, pokud by chtěla získat pevnou půdu pod nohama, nutně vrátit k výchozím textům. Ostatně bylo by vůbec dobré provést kritické srovnání edice s původními texty, jak připomněl již ve

svém článku Michael Špirit (Bohumil Hrabal v roce 2000, KPRR 24, 2002, s. 45), přinejmenším od 12. svazku výše. K tomu se přidává nestejná úroveň doprovodných textů, jimiž jsou svazky Sebraných spisů vybaveny. Krátce řečeno: další vydání SSBH předpokládá potřebnou revizi této skvěle rozvržené edice, která nicméně obsahuje množství edičních nástrah.

Jak se bude situace kolem vydávání děl Bohumila Hrabala vyvíjet dál, naznačuje vyjádření nakladatelství Mladá fronta, v němž čteme, že „již rok připravuje k významnému výročí vlastní projekt, několikasvazkové vydání, jehož podoba bude v nejbližší době zveřejněna“. Těžko se k tomuto plánu teď vyjadřovat (i on se ale bude muset nějak vyrovnat s tím, co platí o spolehlivosti textu a redakční přípravě pro Sebrané spisy Bohumila Hrabala). Jádrem sdělení je nicméně zřejmě to, že uvolnění licence pro spisy není, jak se říká, na pořadu dne. Slovo „několikasvazkové“ ve spojení s časovým určením „již rok“ zase vyvolává očekávání něčeho podstatnějšího a koncepčnějšího, než byly zatím vydané svazečky jednotlivých Hrabalových titulů.

Co by bylo dnes, domnívám se, na místě, jsou tedy buď revidované Sebrané spisy, nebo (třeba i zároveň) nově rozvržené čtenářské vydání díla Bohumila Hrabala. Na rozdíl od Josefa Chuchmy, který v glose Hrabalovy spisy nejsou (MF Dnes, 6. 4. 2013, příloha Víkend Dnes, s. 37) k iniciativě mj. uvedl, že „adekvátní Hrabalovu významu a zemi, která chce být prohlašována za kulturní, by byla samozřejmá přítomnost takových [rozuměj Sebraných] spisů na trhu“, se totiž domnívám, že naší „kulturnosti“ prospěje více, když hodnoty Hrabalova díla nebudou konzervovány v podobě reedice, ale buď se dále edičně „opravují“, anebo se budou „komunikovat“ skrze různě učeněné ediční počiny, které se obrátí k odlišným čtenářským skupinám. Jak to však nakonec dopadne, to se teprve uvidí – situaci budeme dále sledovat.

www.ipsl.cz